

רבי ירמיה) לא ליבעי ליה לאינש למייזל בשוקא, ולאשתבחא בשוקא, בזמנא דдинנא תליא במתא, דבזונ דרישותא אתייהיב למחללא, מאן דפגע ביה אפיק. והכא משום לדיננא אשתח, לא בעיא לנו פקה לבך.

תניא אמר רבי יוסף, בהוא ממש אשתח
דיןא למצורי, בהוא ממש אשתח
רחייב לישראל, חדא הו דכתיב, וראיתי את
הדם ופסחתי עליהם. וכן תנא, בכל אינע בתרין
קדישין דלעילא, במא ד אשתח דיןא, אשתח
רחייב, ובכלא בשעתא חדא. תנא רבי חזקיה, כתיב,
(ישעה י"ט) ונגף יי' את מצרים נגוף ורפא. נגוף
למצרים, ורפא לישראל. מי ורפא. ממשי
שנימולו צרייכים רפואה.

לשון הקודש

רבי יצחק אמר רבי ירמיה, לא צריד לאדם גמציא דין לישראל, והוא שבתוב וראיתי
ללבת בשוק ולהמציא בשוק בומן את הדם ופסחתי עליהם. וכן שנינה –
שהדין תלוי בעיר, שבזון שנתנה רשות
למשחית – מי שפוגש אותו, נזק. וכן
משום שהדין גמציא, לא צריד לצאת
בחוין. וכן ה' את מצרים נגוף ורפא. נגוף
למצרים, ורפא לישראל. מה זה
שנינה, אמר רבי יוסף, באותו ממש
שגמציא דין למצרים, באותו ממש

וַתִּגְאֵל, בָּאוֹתָה שָׁעָה שְׁנִינָה מִצְרָאי, בָּאוֹתָה שָׁעָה
נִתְרָפְאָה יִשְׂרָאֵל. דְתִגְאֵל אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
(אמיר רבי חוקיה) מַהוּ דְכִתְיבָה, וּפְסָחָה יְיָ עַל הַפְּתָחָה, מַאי
עַל הַפְּתָחָה. וּפְסָחָה יְיָ עַליכֶם מִיבָעִי לֵיה. אֲבָל עַל
הַפְּתָחָה, עַל הַפְּתָחָה מִפְשֵׁשׁ זֶהוּ פָתָח הַגּוֹף. וְאֵי זֶהוּ
פָתָח הַגּוֹף. הָיוּ אָמַר זֶה מִילָה.

רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמַר, בְשִׁעְתָּא דְאַתְפָלָג לִילִיא, וּכְתָרָא
קְדִישָׁא אַתְעַר לְגַבָה (נ"א אַתְעַר בְּיַה) דְכּוֹרָא.
וּמְאָן דְכּוֹרָא. חַסְד עַלְאהָ, דְמִשְׁמָעָ, דְדָא בְּלָא דָא
לֹא סְלִקָא, וּבְגִין דָא, דָא מַחְיָ, וְדָא מַסִּי, וּבְלָא
בְשִׁעְתָּא חַדָא.

וּכְתִיב, וּפְסָחָה יְיָ עַל הַפְּתָחָה הַיּוֹעֵץ. מַאי הַפְּתָחָה,
מִשּׁוּם דְאֵיזָהוּ פָתָחָה וּמִשְׁיבָא דְרוֹיחָא
וְנוֹפָא, וְתָא חַזִי, עד לֹא אַתְגֹּזֶר אֶבְרָהָם, הַזֶּה אֲטִים

לשון הקודש

וְשְׁנִינָה, בָּאוֹתָה שָׁעָה שְׁנִינָה מִצְרָאים, הַלִּילָה, וּהַבָּתָר הַקָּדוֹש מִתְעוּרָר אֲלֵיכָה
(מושער בז) הַזָּבָר. וְמי הַזָּבָר? חַסְד עַלְיוֹן,
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מַה שְׁבָתוֹב וּפְסָחָה ה' עַל
הַפְּתָחָה, מַה זֶה עַל הַפְּתָחָה? וּפְסָחָה ה'
עַליכֶם הַצְּפָרָה תֵיה צָרִיך (לכטמ)! אֲבָל עַל
הַפְּתָחָה, עַל הַפְּתָחָה מִפְשֵׁשׁ, זֶהוּ פָתָח הַגּוֹף.
וְאֵיזָהוּ פָתָח הַגּוֹף? הָיוּ אָמַר זֶה מִילָה.
רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמַר, בְשִׁעְתָּה שְׁנִינָקָל

וּכְתִוב וּפְסָחָה עַל הַפְּתָחָה, הַיּוֹעֵץ. מַה זֶה
הַפְּתָחָה? מִשּׁוּם שְׁחוֹאָה פָתָח וּמִשְׁיבָת
הַרְוּם וְהַגּוֹף. וּבָא רָאת, עד שָׁלָא נִמּוֹל

וּסְתִים מִכֶּל סְטוֹרוֹי. מִדְאַתְגּוֹר אַתְפָתָח מִכֶּלֶא, וְלֹא
הַנֵּי אֲטִים וּסְתִים בְּקַדְמִיתָא.

וְהַיִינּוּ רֹזֵא דְתִגְיִינָן, (בראשית י"ח) וְהַזָּא יִשְׁבֵּט פֶתַח
הַאָהֶל. מִשּׁוּם דְאַתְגָּלִיא יוֹד. מִאי קָא
מִירִי. אַלְאָ אָמֵר רַבִּי יִצְחָק דְהַזָּא אַשְׁרִי בְגָלוּזִיא
דָא, חַסְדָבָצְדָקָה. וְדָא הוּא פָתָחָה, דְמִשְׁבְּנָא עַלְאָה
קָדִישָא, מִשְׁמָעָ דְכַתִּיב הַאָהֶל, הַאָהֶל הַיְדוּעָ.

אָמֵר רַבִּי אַלְעָזָר, בְּדַא אַתְגָּלִיא הַאי יוֹד, אַתְבָשָר,
(נ"א אַתְבָשָׁם) וְאַתְבָרְךָ בְּפֶתַח הַאָהֶל, דְהַיָּא צְדָקָה,
לְאַתְבָסְמָא בְחַסְדָה. הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, בְחֻם הַיּוֹם,
דְהַזָּא שְׁעַתָּא דְשִׁלְטָא חַסְדָ, חַוְלָקָא דְאַבְרָהָם.
וּמְנָא לוֹן דְהַאי פֶתַח הַאָהֶל, אַתְבָסָם לְקַבְלִיה
דְאַבְרָהָם. דְכַתִּיב, (בראשית כ"ד) וַיַּיְדֵי בָרְךָ אֶת אַבְרָהָם
בְּפֶל, דְאַתְבָסָם בְחַסְדָה, מִדְאַתְגָּלִיא יוֹד.

לשון הקידוש

אָמֵר רַבִּי אַלְעָזָר, בְּשַׁהְתַּגְלִיתָה הַיּוֹד
הַזָּו, הַתְבִשָּׂר (התבשָׂם) וְהַתְבָרֵךְ בְּפֶתַח
הַאָהֶל, שְׁחִיאָ צְדָקָה, לְהַתְבָסָם בְחַסְדָה.
זֶהוּ שְׁכָתוּב בְחֻם הַיּוֹם, שֶׁהָוָא שְׁעָה
שְׁשׁוֹלֶט הַחַסְדָ, חַלְקוּ שֶׁל אַבְרָהָם. וּמְנָא
לוֹנוֹ שְׁפֵתָח הַאָדָל הַזָּה הַתְבָשָׂם בְּנֶגֶד
אַבְרָהָם? שְׁכָתוּב וְהִ בָרֵךְ אֶת אַבְרָהָם
בְּפֶל. שְׁהַתְבָשָׂם בְחַסְדָה מִשְׁתַּגְלִיתָה
שְׁכָתוּב הַאָהֶל, הַאָהֶל הַיְדוּעָ.

אמֵר רבי אבא, והוא יושב פַתָח הַאֲחָל, בִמְהַ דְבָתִיב נִיְיַ בְּרָך אֶת אֶבְרָהָם בְפָל. דָא הָזָא פַתָחָא קְדִישָא, בְתַרְא עַשְׁירָה. בְחוֹם הַיּוֹם, בִמְהַ דְאַתִּיהִיב לֵיה בְתַרְא דְחַסְד, הָדָא הוּא דְבָתִיב בְחוֹם הַיּוֹם. בִמְהַ דִּיתִיב בְהָאי, בְקַדְתִיב בְהָאי, דָלָא סְלִיק הָאי בְלָא הָאי.

דָבָר אחר (דף ל"ו ע"ב) וַעֲבָר יְיַ לְגַנּוֹף אֶת מִצְרִים. מַאי וַעֲבָר. דַעֲבָר עַל שְׂוִירִי דִינָא דְבָתְרִין, (נ"א רַקְטָרִין) דְהַוו מַתְקָשֵׁרִי בְבָתְרִין אַחֲרָגִין דְלָעִילָא, וַשְׁרָא לְהֹזֶן מַקְיוֹמֵיהֶן, וַעֲבָר עַל אוֹרְחָוִי, בְגַיְן לְמַעַבֵּד בְהֹזֶן דִינָא, וַלְגַטְרָא לְהֹזֶן לִישְׁרָאֵל, וַכְדִין הָזָא, כָל וַעֲבָר, וַעֲבָרְתִי, וַיַּעֲבָר, דְקוֹדֵשָא בְרִיךְ הָזָא אַעֲבָר עַל כָל אוֹרְחָוִי, או לְדִינָא, או לְרַחְמֵי. הָכָא וַעֲבָר, בְגַיְן לְמַעַבֵּד דִינָא, הַתָּם וַיַּעֲבָר, בְגַיְן לְרַחְמָא.

לשון הקודש

אמֵר רבי אבא, והוא ישב פַתָח הַאֲחָל, הַבְּתָרִים, (שָׁקָרִים) שְׁהִי מַתְקָשִׁים בָמָו שְׁבַתּוֹב (שָׁמָנוֹ וְהַ) בְּרָך אֶת אֶבְרָהָם בְבָל. שְׁזָהו הַפְתָח הַקְדוֹש, בְּתַר עַשְׁירִי. בְחוֹם הַיּוֹם, בִמְהַ שְׁנַתָנוֹ לו בְתַר שְׁלַחְסָה, וְהוּ שְׁבַתּוֹב בְחָם הַיּוֹם. בִמְהַ שְׁיִשְׁבֵ בְּזַה. יִשְׁבֵ בְּזַה, שְׁלָא עֹזֶלה וְהַ בְּלִי זֶה. דָבָר אחר וַעֲבָר ה' לְגַנּוֹף אֶת מִצְרִים, מה זה וַעֲבָר? שְׁעַבְרָ עַל שְׁוֹרַת הַדִּין שְׁל

וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלְּיָلָה וַיְהִי הַכָּה כֹּל בְּכֹור וְגַזְעָן. (בטיב תהילים ס"ט) ואני תפלה לך עת רצון וגו' ר' חייא ור' יוסי היו אזי מאושׁא ללוד, והזה רביה חייא רביב בחמרא. אמר ר' יוסי, ניתיב הכא ונצלוי, דהא מטה ומנא דצלותא דמנחה, ותגינן, לעולם יהא אדם זהיר בצלותא דמנחה. אמאי זהיר. משום דהיא שעתא דתליא דינא ובאי בר נש לבעונא דעתיה, נתת ר' חייא וצלוי.

עד דהו אזי, נטה שמשא למיעל. אמר רביה חייא לר' יוסי אמאי אתה שתיק. אמר רביה יוסי, מסתכל היינא בדעתαι, דלית עלמא מתקיימא, אלא על רישיהון דעמא. אי רישוי עפמא זבחין, טב לעלמא, טב לעלמא. ואי לא זבחין, ווי לעלמא, ווי לעמָא.

לשון הקידוש

עד שהיו חולבים, נטה השמש להבניהם. אמר רביה חייא לרבי יוסי, למה אתה זהה אמר רביה חייא ורביה יוסי חייו חולבים מאושׁא ללוד, והיה רביה חייא רוכב בחמור. אמר רביה יוסי, נשב כאן ונתפלל, שחרי הגיע זמן תפלה מנחה, ושנינו, לעולם יהא אדם זהיר בתפלה מנחה. למה זחיר? משום שהיא שעה שתלויה כדין צדיק אדם לבון דעתו. ירד רביה חייא

ויהי בחצאי הלילה והוא הכה כל בכור וגַזְעָן. (בטיב תהילים סט) ואני תפלה לך עת רצון וגו' רביה חייא ורביה יוסי חייו חולבים מאושׁא ללוד, והיה רביה חייא רוכב בחמור. אמר רביה יוסי, נשב כאן ונתפלל, שחרי הגיע זמן תפלה מנחה, ושנינו, לעולם יהא אדם זהיר בתפלה מנחה. למה זחיר? משום שהיא שעה שתלויה כדין צדיק אדם לבון דעתו. ירד רביה חייא

אָמַר רַבִי חִיאָ, וְדֹאי בֶּךָ הַוָּא, מִנְלָן. דְבָתִיב, (דברי הימים ב', י"ח) רָאִיתִי אֶת פָּל יִשְׂרָאֵל נְפּוֹצִים עַל הַחֲרִים כַּצָּאן אֲשֶׁר אֵין לְהֵن רֹעָה וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא אָדָנִים לְאֱלֹהָ יִשְׁׂבּוּ אִישׁ לְבִתּוֹ בְּשָׁלוֹם. יִשְׁׂבּוּ יִשְׁׂבּוּ מִבְּعֵי לֵיהֶן. דֹהָא בָּאַתְּרִיהֶן קִימִי.

אֲלָא הַכִּי תְּגִינֵּן, אֵי רִישָׁא דֻעָמָא לֹא זָכִי, עַמָּא מִתְפָּסֵן בְּחוּבִיהָ. מִנְלָן. דְבָתִיב, (שמואל ב', כ"ז) וַיֹּאמֶר דָוד וָגוֹן הַגָּה אָנָכִי חַטָּאתִי וְאָנָכִי הַעֲוִוִתִי וְאֱלֹהָ הַצָּאן מַה עָשָׂו, (ס"א וּבְתִיב (דברי הימים א' כ"א) וְאַנִי הוּא אֲשֶׁר חַטָּאתִי וָנוֹן דָוד חַבָּב, וַיִּשְׂרָאֵל סְבָלוֹ. וְאֵי רִישָׁא דֻעָמָא מִתְפָּס בְּחוּבִיהָ, עַמָּא מִשְׁתָּזִבּוֹן. דֹהָא דִינָא לֹא שְׂרִיא עַלְיִיהָו. דְבָתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא אָדָנִים לְאֱלֹהָ בְּלֹוּמָר, (ס"א אֵם אַלְוָה) אַלְוָה לֹא הָוּ רִישֵׁין לְעַמָּא, מִהָּאִי אָוֹרָחָא יִשְׁׂבּוּ אִישׁ לְבִתּוֹ בְּשָׁלוֹם. בְּלָהּוּ מִשְׁתָּזִבּוֹן.

לשון הקודש

אמַר רַבִי חִיאָ, וְדֹאי בֶּךָ הַוָּא, מַנֵּן לְנוּ שְׁבָתוֹב הַעַם נְתָפִסִים בְּחַטָּאוֹ, מַנֵּן לְנוּ שְׁבָתוֹב וַיֹּאמֶר דָוד וָגוֹן הַגָּה אָנָכִי חַטָּאתִי וְאָנָכִי הַעֲוִוִתִי וְאֱלֹהָ הַצָּאן מַה עָשָׂו. (ובחוב דברי הימים-ב' ח') רָאִיתִי אֶת פָל יִשְׂרָאֵל נְפּוֹצִים עַל הַחֲרִים כַּצָּאן אֲשֶׁר אֵין לְהֵן רֹעָה וַיֹּאמֶר ה' לֹא אָדָנִים לְאֱלֹהָ יִשְׁׂבּוּ אִישׁ לְבִתּוֹ בְּשָׁלוֹם. יִשְׁׂבּוּ יִשְׁׂבּוּ הַיְהָ צָרִיךְ (לְחַטָּא) לְבִתּוֹ, בְּבִתּוֹ הַיְהָ צָרִיךְ (לְחַטָּא), שְׁהָרִי בָּמְקוֹם עוֹמְדִים! אֲלָא בֶּךָ שְׁנִינוּ, אֵם רָאשָׁה הַעַם לֹא זָכָה,

אי רישיהון מתקפן. ואפילו יהושפט אתג'ור עליה לאתענשא, משום דאתה חבר באחאב. אי לאו ההוא צווחא, דכתיב, (מלכים א', כ"ב) **וַיֹּצַק יְהוָשָׁפֶט**.

עד דהו אזי רמש ליליא, אמרו, מה געbid, אי ניזיל חזך ליליא, אי ניתיב דחלא הוा. סטו מאורה, יתבו תהות אילנא חד. ויתבו ויהו אמרי מלוי דאוריותא, ולא דמיינו.

בפלגות ליליא, חמו חד אילתא דעררא קמייה, והות צוחת ורמייאת קלין שמעו, קמי ר' חייא ור' יוסף ואזדענע. שמעו חד קלא דמברוזא, ואמר, מתערין קומו. נימין אתערו. עלמין, אזדמננו לךמת מריבון. (רחא קלא נפק רכאייב אילתא דלעלא ותתא. דכתיב (תהלים כ"ט) קול יי' יחולל אילות ויחשף יערות) **דהא מריבון נפיק לנו עדן, דאייה הייליה, לאשתענשא עם**

לשון הקידוש

היו ראים לעם, מדריך וזישבו איש תחת אילן אחד. וישבו והיו אומרים דברי תורה, ולא ישנו. בולם נצולים אםראשיהם נהטפסים. ואפילו יהושפט נגוע עליו להענש משום שהתחבר עם אחאב, אם לא אותה צוחת, שפרטוב מלכים-א-כ) וינעק יהושפט. עד שהיו הולכים, ירד הלייה. אמרו, מה געשה? אם גוך - חזך הלייה. אם נשב - פחד הוא. סטו מדריך וישבו

שחררי קול יוצא שכואבת האילה של מעלה ושל מטה, שבתוכו